

státní opera praha

Ředitel: Mgr. JAROSLAV VOCELKA
Šéf opery: MgA. RUDOLF KREČMER

TISKOVÁ ZPRÁVA

Vydaná ke dni 21. 5. 2009

GIUSEPPE VERDI

OTELLO

Premiéra 28. května 2009 v 19.00 hodin ve Státní opeře Praha

GIUSEPPE VERDI (1813 - 1901)

OTELLO

Opera o čtyřech dějstvích. / Libreto Arrigo Boito podle dramatu Williama Shakespeara.

Hudební nastudování a 1. dirigent: **HEIKO MATHIAS FÖRSTER**

Režie: **LUBOR CUKR** podle režijní koncepce **DOMINIKA NEUNERA**

Scéna: **VLADIMÍR NÝVLT**

Kostýmy: **JOSEF JELÍNEK**

2. dirigent: **TOMÁŠ BRAUNER**

Sbormistři: **TVRŤKO KARLOVIČ, ADOLF MELICHAR**

OBSAZENÍ

Desdemona Anda-Louise Bogza, Christina Vasileva, Marina Vyskvorkina

Otello Efe Kislali, Sergej Ljadov

Jago Richard Haan, Ivan Kusnjer

Cassio Richard Samek, Václav Sibera, Martin Šrejma

Emilia Galia Ibragimova, Jana Levicová, Jana Sýkorová

Roderigo Lubomír Havlák, Jiří Hruška

Lodovico Milan Bürger, Milan Horák, Lukáš Hynek-Krämer

Montano Ivo Hrachovec, Ladislav Mlejnek, Roman Vocel

Herold člen sboru SOP

Obnovená premiéra: 28. 5. 2009

v rámci MHF Pražské jaro

Původní premiéra: 15. 11. 1991

Reprízy v sezoně 2008/09: 30. 5.; 4., 7., 12., 17. 6. 2009

OTELLO - HISTORIE DÍLA

„Verdi se ve svém novém díle zdatně pozvedl směrem k vyšší rovině hudby než byla kterákoli z těch, jichž dosáhl předtím. Opustil konvenční formy staré italské opery a tvořil své dílo na zcela odlišné úrovni. Partitura je napsána s pozoruhodně svěží invencí, přičemž Verdi, nehledě na smělost tohoto svého vývoje, zachoval dílu italský národní charakter. Nalezneme v něm i ony dobře známé příznačné vlastnosti jeho génia, byť se tu jeví v zářivějším světle než kdy předtím.“ Tolik úryvek z recenze 7. 2. 1887 v New York Times. Na premiéru nové opery tehdy třiasmdesátiletého italského Maestra (5. 2. 1887 v milánské La Scale) se totiž sjeli kritikové z celého světa stejně jako významné hudební osobnosti v čele s Julesem Massenetem, nicméně i pro domácí to byla událost prvního řádu – ulice kolem divadla byly přeplněny od rána davem lidí. Po každém dějství se Verdi musel několikrát děkovat, na závěr počet opon dosáhl dvaceti a poté se slavilo až do pěti hodin do rána – před Grand Hotelem, kde Verdi během svých milánských návštěv bydlel, mu vzdával početný dav hold voláním „Viva Verdi“ a zpíváním serenád. Hold patřil i Arrigu Boitovi, který poskytl Verdimu nejlepší libreto v celé skladatelově dlouhé operní kariéře. A měl patřit i Verdimu nakladateli Giuliu Ricordimu, protože bez něho by toto mistrovské dílo s nejvyšší pravděpodobností nespátrilo světlo světa.

Po světové premiéře opery *Aida* v Káhiře 24. 12. 1871 se Verdi rozhodl, že svou kariéru veleúspěšného operního autora ukončí. To se pochopitelně nemohlo Ricordimu líbit. Viděl v tom promarnění geniálního talentu, ale samozřejmě i ztrátu svých příštích zisků. Věděl, že Verdiho od nečinnosti odvrátí nabídkou libreta, jemuž skladatel neodolá. Všeobecně byl znám Verdiho velký obdiv k Shakespearovi: po *Macbethovi* (1847) se celý život zabíral myšlenkou zhudebnit libreto Antonia Sommy ke *Králi Learovi*... Je třeba nový impuls! Do spiknutí se zapojila Verdiho manželka Giuseppina Streponi a dirigent milánské La Scaly Franco Faccio. V červenci 1879 zorganizují společnou večeři v apartmá manželů Verdiových v milánském Grand Hotelu. Řeč se šikovně stočila na Rossiniho *Otella* a jeho nedostatky. A zmíněn byl i Arrigo Boito, který by měl o napsání libreta k *Otellovi* zájem. Tři dny po oné osudové večeři v Grand Hotelu přinesl Boito Verdimu scénář *Otella*; skladateli se líbil, nicméně byl opatrný: libreto prý může zhudebnit buď on, nebo Boito, či někdo jiný... Mezitím Verdi podlehl naléhání Ricordiho na přepracování *Simona Boccanegry* (1881) – za pomoci Boita; a tato spolupráce pomohla utvrdit Verdiho názor na literární schopnosti Boita.

V následujících letech se rozvinula čilá korespondence, v níž Verdi, zkušený divadelník s výsostným dramatickým instinktem, vyžadoval na Boitovi další a další změny. Pět let trvala geneze textu (1879–1884), během nichž Ricordi neopomíná o Vánocích poslat Verdimu jemnou připomínku v podobě dortu, nahoře s postavičkou Maura z čokoládové polevy... Práci na *Otellovi* začal Verdi v březnu 1884. Zpočátku pomalu, váhavě, ale pak, od prosince 1884 do dubna 1885 v Janově, vznikla rychle první tři dějství. Následovaly další textové revize a o pět měsíců později píše v Sant'Agatě čtvrté dějství (září / říjen 1885). Hned poté se dává do orchestrace díla, kterou dokončí v listopadu 1886.

Už začátkem roku 1886 bylo zřejmé, že premiéra se může uskutečnit za rok (v La Scale) a Verdi se zapojil do hledání sólistů. Pro *Otella* byl vybrán italský tenorista Francesco Tamagna, pro Jaga francouzský barytonista Victor Maurel, který nejlépe splňoval Verdiho požadavky na dokonalé herecké ztvárnění role. Oba pěvci se údajně nenáviděli stejně jako jejich postavy – tenorista měl totiž mnohem vyšší honorář a Maurel si neodpustil štiplavé poznámky o inteligenci tenoristů. Verdi na to reagoval: „Maurel je rozhodně inteligentnější než Tamagno. Ale diamant je cennější než ostatní kameny, ne proto, že je krásnější, ale protože je vzácnější.“ Do role Desdemony si Franco Faccio vybral italskou sopranistku Romildu Pantaleoni, kterou velmi miloval. Verdi o této volbě, jak se později ukázalo, měl oprávněně pochybnosti – nebyla schopná nevinnosti a něžnosti, kterou Verdi považoval za nedílnou součást role.

Zkoušky byly striktně uzavřené – Verdi pokaždé důsledně dbal o to, aby kromě výkonných umělců nikdo jeho nové dílo nepoznal před premiérou. Pro Verdiho muselo být období zkoušek vyčerpávající, nicméně se na nich podílel s překypující energií – zasahoval do přípravy scény a kostýmů a zapojil se i jako režisér; trval na to, že pěvci musejí hrát, nikoli pouze zpívat. Byl přesvědčen, že s Boitem vytvořili mistrovské dílo – a nemýlil se. Premiéra 5. 2. 1887 v La Scale pod taktovkou Franka Faccia se stala absolutním triumfem a *Otello* se okamžitě vydal na vítěznou cestu do světa. Už 7. 1. 1888 díky

pohotovosti ředitele Františka Adolfa Šuberta provedlo *Otella* česky pražské Národní divadlo (dirigent Mořic Anger, režie Josef Šmaha).

V budově Státní opery Praha byl *Otello* poprvé uveden v tehdejší Novém německém divadle v německém překladu Maxe Kalbecka 20. 12. 1911 v nastudování Pietra von Stermich; v režii Klause Pringsheima vytvořili hlavní role hostující Leo Slezak (*Otello*; jediný zpíval italsky), Gustav Fussberg (*Jago*) a Hedwiga von Debicka (*Desdemona*). Znamení rakouský tenorista českého původu (narodil se roku 1873 v Šumperku) Leo Slezak hostoval v Novém německém divadle v letech 1902–1933, v těchto letech ovšem budoval kariéru i v zahraničí, zejména ve Vídni a v Metropolitní opeře. Slezákův výkon hodnotila kritika jako zážitek, který se vryl hluboko do paměti diváků, a to jak pro kultivovaný hlasový projev, tak pro dokonalé herecké vystižení role. Nově nastudoval *Otella* tehdejší šéf opery Alexander Zemlinsky (opět v Kalbeckově překladu, premiéra 4. 5. 1924, režie Louis Laber) s Ottou Machou v titulní roli a s Josefem Schwarzem v roli *Jaga*; *Desdemona* byla Maria Husa. V dalším nastudování 13. 1. 1928 (Kalbeckův překlad, dirigent Hans Wilhelm Steinberg, režie Max Semmler) vytvořili trojici hlavních protagonistů Paul Helm (*Otello*), opět Josef Schwarz (*Jago*) a Traute Rohne (*Desdemona*). V obou těchto nastudováních (1924 a 1928) nadále hostoval v titulní roli Leo Slezak, který se stal i magnetem představení *Otella* v rámci cyklu Verdiho oper (6. 6. 1928). Posledním předválečným uvedením *Otella* byla inscenace z roku 1932 (15. 11.) v režii Renata Morda. Pod taktovkou Antonina Votta zpívali Adolf Fischer (*Otello*), Jaro Prohaska (*Jago*) a opět Traute Rohne (*Desdemona*). Po 2. světové válce byl *Otello* uveden v Praze v Národním divadle 5. 3. 1965 (dirigent Bohumil Gregor, režie Hanuš Thein). Inscenace, v níž byl *Otellem* Beno Blachut a Jaroslav Hlubek, *Jagem* Josef Heriban a Antonín Švorc a *Desdemona* Libuše Domanínská, Miloslava Fiedlerová a Jaroslava Vymazalová, se dočkala pouze 18 repríz. Verdiho *Otello* se občas objevil při hostování domácích a zahraničních souborů: 1958 – Opera Slovenského národního divadla z Bratislavy a 1982 – Opera Slovinského národního divadla z Lublaně. Událostí roku 1962 se stalo hostování Komické opery v Berlíně, která na scéně Smetanova divadla provedla *Otella* 24., 26. a 28. 5. (v rámci festivalu Pražské jaro) pod taktovkou Kurta Masura a v režii legendárního Waltera Felsensteina. V titulní roli se představili Hanns Rucker a Jaroslav Kachel, v roli *Jaga* Vladimír Bauer a jako *Desdemona* Anna Schlemm. Premiéra poslední pražské inscenace *Otella* se uskutečnila 15. 11. 1991 v tehdy již autonomním Smetanově divadle. Pod mimořádně úspěšnou inscenací byli podepsáni dirigent Martin Turnovský a švýcarský režisér Dominik Neuner, který se do historie Státní opery Praha zapsal o rok později neméně úspěšnou inscenací Straussovy *Salome*. V prvním roce uvedení alternovali v hlavních rolích Otoniel Gonzaga, Leo Marian Vodička, Erwin Stephan, Moises Parker, James McCray (*Otello*), Ivan Kusnjer a Richard Haan (*Jago*), Zora Jehličková, Tereza Slupska, Natálie Romanová a Ljubov Sharnina (*Desdemona*), v následujících sezonách (již ve Státní opeře Praha) přibyli další pěvci. Do derniéry 21. 3. 1998 se uskutečnilo 60 repríz, včetně čtyř představení během hostování SOP v německém Furthu v roce 1995.

Současnou obnovenou premiéru nastudoval podle Neunerovy režijní koncepce Lubor Cukr, hudebního nastudování se ujal německý dirigent Heiko Mathias Förster, generální hudební ředitel Nové filharmonie Vestfálsko, který na operních koncertech spolupracoval s pěvci světového renomé jako jsou José Cura, Angela Gheorghiu, Rolando Villazón, Joseph Calleja, Elina Garanča nebo Barbara Fritolli.

PhDr. JITKA SLAVÍKOVÁ

MEDAILONY INSCENÁTORŮ

HEIKO MATHIAS FÖRSTER

Hudební nastudování a 1. dirigent

Mecklenburský rodák Heiko Mathias Förster hrál od svých čtyřech let na klavír, v šesti letech byl přijat na konzervatoř ve Schwerinu a v roce 1976 se stal laureátem národní klavírní soutěže. Fascinace divadelní atmosférou změnila jeho studijní zaměření a H. M. Förster se začal věnovat dirigování. Ještě před ukončením studia se stal ve svých 23 letech šéfdirigentem divadla v Brandenburku. Během devíti sezon řídil Heiko Mathias Förster v tamním divadle celou řadu koncertů a operních i operetních premiér, s Brandenburskými symfoniky podnikl četná domácí i zahraniční turné, která jej zavedla do USA, Japonska i Jižní Afriky. V roce 1999 přijal nabídku z Mnichova na funkci šéfdirigenta Mnichovských symfoniků, kterou zastával do konce sezony 2005/2006. Kromě činnosti šéfdirigenta mnichovského orchestru se H. M. Förster etabloval jako operní dirigent při Mezinárodním hudebním festivalu v Chiemgau. Försterovy vynikající znalosti wagnerovského repertoáru jej přivedly v roce 2000 k provedení projektu *Prsten v jednom večeru* (Der Ring an einem Abend), jehož autorem je německý filmový režisér, herec a spisovatel Vicco von Bülow (známý pod pseudonymem Lorient), a to v Mnichově, Salcburku a Vídni (v hlavních rolích Deborah Polaski, Hildegard Behrens, Luana de Vol, Evelyn Herlitzius, Siegfried Jerusalem, Rene Kollo, John Treleaven ad.), a v roce 2003 k realizaci vlastního projektu, hodinové orchestrální podoby *Prstenu beze slov* (Der Ring ohne Worte). Svě sedmileté působení v Mnichově završil provedením všech Beethovenových symfonií v Divadle Prinze Regenta (Prinzregententheater). Od sezony 2007/2008 je generálním hudebním ředitelem Nové filharmonie Vestfálsko (Neuen Philharmonie Westfalen).

Heiko Mathias Förster hostoval u orchestrů celého světa (Orquestra Simfónica del Gran Teatre del Liceu Barcelona, Orchester des Nationaltheaters Mannheim, Staatsorchester Bremen, Stuttgartský filharmonický orchestr, Berlínský symfonický orchestr, Bavorský státní orchestr, Staatskapelle Halle, NDR Radio-Philharmonie Hannover, Orchestre de Colonne Paris, Orchestra Sinfonica Siciliana di Palermo, Moskevský filharmonický orchestr, Orquesta Sinfonica de Santiago de Chile, Shenzhen Symphony Orchestra, Taipei City Symphony Orchestra, National Taiwan Symphony Orchestra, China National Orchestra Beijing, Slovenský rozhlasový symfonický orchestr Bratislava, Český národní symfonický orchestr ad.). Na operních koncertech spolupracoval s pěvci světového renomé jako jsou José Cura, Angela Gheorghiu, Rolando Villazón, Joseph Calleja, na jaře 2007 řídil Mnichovské symfoniky během prvního německého turné lotyšské mezosopranistky Eliny Garanči.

TOMÁŠ BRAUNER

2. dirigent

Tomáš Brauner (nar. 1978) absolvoval v roce 1999 Pražskou konzervatoř ve hře na hoboj u prof. Františka Kimela a v roce 2001 dirigování u prof. Miriam Němcové a prof. Miroslava Košlera. Akademii múzických umění v Praze absolvoval ve třídě prof. Radomila Elišky, prof. Josefa Kuchinky, prof. Františka Vajnara a doc. Petra Vronského. Následně absolvoval studijní stáž na Universität für Musik und darstellende Kunst Wien u prof. Uroše Lajoviče. Účastnil se také mistrovských dirigentských kursů u prof. Kurta Masura ve Wroclavi. Od roku 2001 spolupracuje jako dirigent s Českou komorní filharmonií, s níž navštívil v roce 2003 mezinárodní hudební festival v Bad Kissingenu, kde provedl *Kouzelnou flétnu* W. A. Mozarta. S tímto orchestrem vystupoval též v Německu, Nizozemí, Švýcarsku, Belgii ad. Na hudebním festivalu v Magdeburgu uvedl s Pražskou komorní operou Mozartova *Dona Giovanniho* a Rossiniho *Lazebníka sevillského*. Jako dirigent se spolupodílel na nahrávce Českého noneta s díly Sergeje Prokofjeva (Praga Digital/Harmonia Mundi). Ve spolupráci s operním studiem Tón Akademie múzických umění v Praze nastudoval a řídil opery Bohuslava Martinů (*Ženítba*) a W. A. Mozarta (*Figarova svatba*). V září 2007 hostoval u Státního moskevského rozhlasového orchestru, s nímž doprovázel přední sólisty z

petrohradského Mariinského divadla a moskevského Velkého divadla. V dubnu 2008 se podílel na nastudování Janáčkovy opery *Její pastorkyňa* v Mexico City. Tomáš Brauner pravidelně spolupracuje s Filharmonií Bohuslava Martinů Zlín, orchestrem Severočeského divadla opery a baletu Ústí nad Labem, Moravskou filharmonií Olomouc, Plzeňskou filharmonií, Severočeskou filharmonií Teplice, Pražským komorním orchestrem, Komorní filharmonií Pardubice, orchestrem Dětské opery Praha, Virtuosi Pragensia a Komorním orchestrem Berg. V roce 2006 byl jmenován stálým hostujícím dirigentem Českého národního symfonického orchestru a od roku 2008 působí v opeře Divadla J. K. Tyla v Plzni, kde diriguje mj. Čajkovského *Pannu orleánskou*, Verdiho *Nabucca*, Rossiniho *Lazebníka sevillského* a Gounodova *Fausta* (balet).

LUBOR CUKR

Režie obnoveného nastudování

Lubor Cukr se narodil v Praze. Od roku 1999 pracuje ve Státní opeře Praha jako pomocný režisér. Spolupracoval s režiséry jako jsou například Heinz Lukas-Kinderman, Gilbert Blin, Paul-Émile Fourny, Daniel Mesguich, Arnaud Bernard, Nathan Datner, Philippe Godefroid, David Pountney, Roman Hovenbitzer, Karel Drgáč, Anton Nekovar a Yoshi Oida. Velmi často pracuje také v zahraničí, v Opéra de Nice (2003 – Antonio Vivaldi: *Rosmira Fedele*, režie Gilbert Blin; 2004 – Richard Strauss: *Ariadne auf Naxos*, režie Jean-Claude Riber; 2004 – Wolfgang Amadeus Mozart: *Idomeneo*, režie Olivier Bénézech; 2005 – Claude Debussy: *Pelléas et Mélisande*, režie Olivier Bénézech; 2007 – Georg Friedrich Händel: *Teseo*, režie Gilbert Blin) a v Opéra de Toulon (2007 – Claude Debussy: *Pelléas et Mélisande*; režie Olivier Bénézech). Lubor Cukr režíroval například operu J. F. Fischera – *Hry* (2003) u příležitosti pražského festivalu „Opera 2003“ a operu *Komíníček* Benjamina Brittena (2005) pro Dětskou operu Praha, s použitím vlastního překladu a vlastních textů. V roce výročí narození W. A. Mozarta v rámci projektu Mozart Praha 2006 režíroval pro Operu Mozart scénografickou rekonstrukci opery *Don Giovanni*. Tato produkce byla s úspěchem znovu uvedena v roce 2007 a 2008 v pražském Stavovském divadle. V roce 2008 režíroval v Opéra de Nice Mozartovu operu *Figarova svatba*. Od roku 2003 je Lubor Cukr členem Académie Desprez, *Association Française pour le Rayonnement du Théâtre de Drottningholm*.

VLADIMÍR NÝVLT

Scéna

Životní a umělecká pouť scénografa Vladimíra Nývlt (1927–1995) vedla po ukončení studia na Vysoké škole uměleckoprůmyslové nejprve do divadla E. F. Buriana, kde se stal šéfem výpravy. Burian ovlivnil začínajícího umělce zejména v jeho vnímání jeviště jako architektury vycházející z podlahového členění a vrstvení scény. V té době se Vladimír Nývlt podílel na většině inscenací E. F. Buriana i dalších zde pracujících režisérů a jeho výtvarný styl postupně krystalizoval do podoby scény komponované z jednotlivých vysoce stylizovaných prvků a tvarů. Charakteristické rysy svojí tvorby rozvíjel od ledna 1983 jako scénograf Národního divadla, s nímž spolupracoval již od začátku 60. let. Na scénách Národního divadla se kromě několika činoher a baletů soustředil především na výpravy pro operu, ve většině případů ve spojení s názorově spřízněným režisérem Ladislavem Štosem. Při společné tvorbě kladli oba umělci vysoké požadavky také na kostýmní stránku inscenací, kterou jim zprvu zajišťovali Marcel Pokorný, resp. Adolf Wenig, od roku 1981 pak téměř výhradně Josef Jelínek. Z tvůrčí dílny této trojice vzešla nejen dnes již legendární inscenace Verdiho *La traviata*, ale řada dalších pozoruhodných realizací jako *Čertova stěna*, *Falstaff*, *Zásnuby v klášteře*, *Hry o Marii* nebo *Rienzi*. K mimořádnému úspěchu Verdiho *Otella* přispěla v roce 1991 Nývltova zcela oproštěná scéna v režii Dominika Neunera. Poslední scénografie Vladimíra Nývlt před jeho úmrtím v roce 1995 patřila Mozartově *Kouzelné flétně*, která se udržela na repertoáru Státní opery až do současnosti.

JOSEF JELÍNEK

Kostýmy

Josef Jelínek absolvoval Vysokou školu múzických umění v Bratislavě. Po angažmá v Městském divadle ve Zlíně byl od roku 1983 stálým kostýmním výtvarníkem Národního divadla, v současné době působí ve Státní opeře Praha. Je nositelem různých domácích i zahraničních ocenění (mj. Cena mladého výtvarníka, Cena MK SR, zlaté medaile z trienále v Novém Sadu, PQ 1983, Český lev 2002). Na svém kontě má výtvarné autorství kostýmů pro více než 800 inscenací v Praze, Bratislavě, Brně, Ostravě, Plzni, Berlíně, Monte Carlu, Lublani, Leedsu, Bergenu, Buenos Aires, Santa Fé, Seville aj., jako kostýmní výtvarník se podílel na hudebních filmech Petra Weigla. Ojedinele se věnuje i scénografické tvorbě, zejména pro balet. Za dobu existence Státní opery Praha pro ni vytvořil návrhy kostýmů k celé řadě inscenací, z nichž k nejvýznamnějším patřily *Rienzi*, *Otello*, *Salome*, *Maškarní ples*, *Nabucco*, *Netopýr*, *Aida*, *Boris Godunov*, *Trubadúr*, *Robert d'ábel*, *Turandot*, *Orlando furioso*, *Carmen*, *Lucia di Lammermoor*, *Manon Lescaut*, *Vivat opereta!* a z české tvorby Janáčkova *Káťa Kabanová*, ve dvou nastudováních *Její pastorkyňa* a *Dvořákova Rusalka*.

TVRŤKO KARLOVIČ

Sbormistr

Tvrťko Karlovič (1963 v Sarajevu, Bosna) studoval obor dirigent sboru a orchestru u Julia Marice na Hudební akademii v Sarajevu, kterou absolvoval v roce 1987 diplomovým koncertem. V letech 1991–1993 získal stipendium na pražské HAMU, obor dirigování u prof. Františka Vajnara. V Čechách působil v Divadle F. X. Šaldy Liberci, v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě, v letech 1993–1996 byl sbormistrem ve Státní opeře Praha. Od roku 1996 je dirigentem v Severočeském divadle opery a baletu v Ústí nad Labem. V Ostravě dirigoval tituly jako *Eugen Oněgin*, na letním festivalu v Gars am Kamp (Rakousko) opery *Trubadúr*, *Aida*, *La traviata*, *Carmen*, v Ústí nad Labem opery *Carmen*, *Maškarní ples*, *Rigoletto*, *La traviata*, *Ezio*, *Faust a Markétka*, *Aida*, *Bohéma*, *Kouzelná flétna*, balety *Labutí jezero*, *Romeo a Julie*, *Bachčisarajská fontána*, *Casanova*, *Coppélia*, operety *Netopýr*, *Čardášová princezna*, *Noc v Benátkách*, *Země úsměvů*, *Hraběnka Marica*, *Cikánský baron*, *Rose Marie*, muzikál *Sugar*. Od sezony 2006/07 je hlavním sbormistrem Státní opery Praha.

ADOLF MELICHAR

Sbormistr

Adolf Melichar (1967) vystudoval Pražskou konzervatoř (hru na varhany u Jiřího Ropka a dirigování u Přemysla Charvátka) a HAMU (dirigování u Radomila Elišky a Františka Vajnara). Ještě během studií pracoval s několika neprofesionálními hudebními tělesy (Kladenský symfonický orchestr, Vysokoškolský umělecký sbor ad.), s nimiž absolvoval také úspěšné zahraniční zájezdy. Po absolutoriu HAMU byl korepetitorem a pomocným sbormistrem v Hudebním divadle v Karlíně. Ve Státní opeře Praha působí od roku 1999, nejprve jako korepetitor, od sezony 2001/2002 jako sbormistr.

MEDAILONY PĚVCŮ

ANDA-LOUISE BOGZA / Desdemona

Sólistka Státní opery Praha

Sopranistka Anda – Louise Bogza vystoupila na mnoha světových operních a koncertních scénách: roli Aidy zpívala ve vídeňské a berlínské Státní opeře, v operních domech v Berlíně a Lipsku. Jako Tosca se představila v Bavorské státní opeře v Mnichově, na festivalu Maggio Musicale Fiorentino (dirigent Zubin Mehta), v drážďanské státní opeře Semperoper (2009, dirigent Fabio Luisi), ve Frankfurtu, v New Israeli Opera v Tel Avivu, v Národní opeře Bordeaux, Grand Théâtre de Luxembourg, Národní opeře v Bukurešti a ve Slovenském národním divadle v Bratislavě. Roli Leonory ve Verdiho *Trubadúrovi* ztvárnila v hamburské Státní opeře, Královské opeře v Kodani, Státní opeře v Budapešti, Teatro de la Maestranza v Seville (dirigent Maurizio Arena). V opeře v Marseilles zpívala roli Donny Anny (*Don Giovanni*), v Pařížské opeře La Bastille vystoupila v *Rusalce* jako Cizí kněžna (dirigent Jiří Bělohlávek, režisér Robert Carsen) a v 2008 v bruselském Théâtre de la Monnaie (dirigent Adam Fischer). V titulní roli *Rusalky* debutovala v Teatro dell'Opera v Římě v únoru 2008. Představila se také ve vídeňském Musikverein (G.Verdi: *Requiem*, J. Haydn: *Jahreszeiten*, F. Schubert: *Mše Es dur*), ve Festspielhaus Salzburg (G. Verdi: *Requiem*), v londýnské Royal Albert Hall (A. Dvořák: *Svatební košile*), v Suntory Hall Tokio (L. Janáček: *Káťa Kabanová*), v Liederhalle Stuttgart (S. Rachmaninov: *Zvony*), v National Concert Hall Dublin, v Amphitheatre Madrid (L. van Beethoven: *IX. symfonie*), v Brucknerhaus Linz (L. Janáček: *Glagolská Mše*), v pražském Rudolfinu (A. Dvořák: *Stabat Mater*, B. Martinů: *Gilgamesh*, G.Verdi: *Requiem*, G. Mahler: *II. a IV. symfonie*), Radio Hall Bukurešť (J. Brahms: *Německé requiem*). Vystupovala s významnými orchestry jako Česká filharmonie, BBC Orchester Londýn, Gewandhausorchester Lipsko, Stuttgartský filharmonický orchestr. Vystudovala klavír, cembalo a zpěv na Konzervatoři a Vysoké umělecké škole v Bukurešti a na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze, po jejímž ukončení přijala angažmá v Národním divadle v Praze, ve Státní opeře Praha a v Janáčkově opeře v Brně. V roce 1994 získala První cenu a Cenu publika na Mezinárodní pěvecké soutěži Belvedere ve Vídni, v roce 2008 obdržela Cenu Thálie 2007 za roli Minnie v opeře G. Pucciniho *La Fanciulla del West*. Na svém repertoáru má přední role lyrického a dramatického oboru, mezi které patří Mozartova Hraběnka (*Figarova svatba*) a Donna Anna (*Don Giovanni*), Verdiho *Aida*, Leonora (*Trubadúr*), Abigaille (*Nabucco*), Pucciniho *Tosca*, Liu (*Turandot*), Minnie (*La Fanciulla del West*), Giorgetta (*Plášť*), Sina (*Zásnuby ve snu*), Janáčková Jenůfa (*Její pastorkyňa*) a Káťa (*Káťa Kabanová*), Cizí kněžna (*Rusalka*), Líza (*Piková dáma*). Spolupracovala na nahrávkách operních děl společností Decca (*Rosina-Šarlatán*) a Arte Nova Classics (*Leonora-Trubadúr*), kde také realizovala sólové Album italských árií.

CHRISTINA VASILEVA / Desdemona

Sólistka Státní opery Praha

Christina Vasileva se narodila v Sofii v česko-bulharské rodině. V roce 1990 absolvovala sofijskou Konzervatoř Lyubomira Pipkova a dále studovala belcanto u Michaela Tomaschova.

V roce 1995 získala třetí místo v mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech a přijala angažmá v opeře divadla F. X. Šaldy v Liberci. Vytvořila zde řadu sopránových rolí, mezi něž patří např. *Rusalka*, *Violetta (La traviata)*, *Taťána (Eugen Oněgin)*, *Desdemona (Otello)*, *Čo-Čo-San (Madama Butterfly)*, *Antonia (Hoffmannovy povídky)*, *Micaela (Carmen)*, *Fiordiligi (Così fan tutte)*, *Nedda (Komedianti)*, *Leonora (Trubadúr)* a *Manon Lescaut*. V roce 2002 ztvárnila roli *Rusalky* v Národním divadle v Praze, o rok později v Brně, spolupracuje s operními scénami v Ústí nad Labem a Plzni, kde vystoupila jako *Violetta* a *Čo-Čo-San*.

Christina Vasileva hostovala v operních domech v Evropě i v zámoří: např. *Rusalka* v Národním divadle v Záhřebu (1996), *Cio-Cio-San* na Eutiner Festspiele, v Remscheidu a v Solingenu s Hamburskou filharmonií pod taktovkou Hilary Griffithse (1999 a 2000), *Norma* v Teatro Puccini na Rhodosu (Řecko,

2002), Desdemona v Theater Winterthur (2004). Mimořádný úspěch získala jako Violetta (*La traviata*) v Japonsku v roce 2003 v tokijské Oji Hall. V letech 1998 a 2003 vystupovala na operních recitálech s Peterem Dvorským a Pražskou komorní filharmonií. V roce 2008 kritika vysoce ocenila její výkon v roli Liù (*Turandot*) v Salcburku pod taktovkou Enrica Dovica. Od roku 2006 je sólistkou Státní opery Praha, kde vytvořila roli Eleny (*Sicilské nešpory*), v současné době ji zde mohou diváci slyšet v roli Čo-Čo-San (*Madama Butterfly*), Mimi (*Bohéma*), Manon Lescaut a Rusalky. V sezoně 2006/2007 zaujala odbornou veřejnost v titulní roli Heleny v koncertním provedení opery *Hélène* Camilla Saint-Saëns, na podzim 2008 byla nominována na cenu Thálie za roli Mimi v Pucciniho *Bohémě* (režie Ondřej Havelka).

MARINA VYSKVORKINA / Desdemona

Sólistka Státní opery Praha

Marina Vyskvorkina je sopranistka ruského původu, jejíž mezinárodní kariéra začala v roce 1998 řadou koncertů (např. Orff – *Carmina burana* a Bach – *Magnificat* na mezinárodních hudebních festivalech v Praze a Českém Krumlově). Z operních rolí má na repertoáru především Violettu (Verdi – *La traviata*), kterou zpívala ve vídeňské a hamburské Státní opeře, ve Státní opeře Praha, v Národním divadle v Praze a v Brně a ve Státní opeře v Oděse, a Gildu ve Verdiho *Rigolettovi*, s níž vystoupila v Gran Opera v americkém Connecticutu, v Teatro Massimo v Palermu, ve Státní opeře Praha a Národním divadle. V operních domech ve Vídni, ve Stamfordu, v Parmě, Piacenze a v Karlsruhe ztvárnila titulní roli Donizettiho *Lucie di Lammermoor*. V Berlíně a v Praze účinkovala jako Musetta (Puccini – *Bohéma*), zpívala i Giuliettu (Bellini – *Kapuleti a Montekové*) v Teatro Massimo Bellini v Catanii, Juliette (Gounod – *Roméo et Juliette*) v Connecticutu a Manon (Auber – *Manon Lescaut*) na festivalu v irském Wexfordu. Ve Státní opeře Praha vystoupila rovněž jako Ofélie v Thomasově *Hamletovi*, Královna noci (Mozart – *Kouzelná flétna*), Oscar (Verdi – *Maškarní ples*), Violetta (Verdi – *La traviata*), Musetta (Puccini – *Bohéma*). V Národním divadle v Brně zpívá trojroli Olympie, Giulietty a Antonie v Offenbachových *Hoffmannových povídkách*. Z jejich koncertních vystoupení lze uvést mj. Brahmsovo *Německé requiem*, Debussyho *Utrpení sv. Šebestiána*, Mahlerovu *2. symfonii*, Schumannovo *Requiem* či Poulenkovo *Gloria*. Spolupracovala s takovými dirigenty, jako je např. Serge Baudo, Zdeněk Mácal, Tamas Vasary, Howard Griffiths nebo Graeme Jenkins. V roce 1997 se Marina Vyskvorkina stala absolutní vítězkou XXXII. mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech. V roce 2000 zvítězila ve 2. mezinárodní pěvecké soutěži Gianfranco Masini Credem v Reggio Emilia v Itálii.

EFE KISLALI / Otello

Host Státní opery Praha

Tenorista Efe Kişlali, disponující vyrovnaným hlasem jedinečné temné barvy, se narodil v roce 1970 v Turecku. Vystudoval zpěv na Státní konzervatoři Istanbulské univerzity a debutoval v roce 1996 jako Nemorino v *Nápoji lásky*. Ve svém repertoáru má řadu rolí – Pedrillo (*Únos ze serailu*), Sporting Life (*Porgy a Bess*), Alfred (*Netopýr*), Vladimír (*Kníže Igor*), Samson (*Samson a Dalila*), Riccardo (*Maškarní ples*). Ve Státní opeře v Istanbulu ztvárnil postavy Pinkertona (*Madama Butterfly*), Manrica (*Trubadúr*), Dona José (*Carmen*) a Otella. V roce 2003 vystoupil v roli Ismaela (*Nabucco*) s Hamburským symfonickým orchestrem na festivalu v Eutinu (Německo). Ve světové premiéře opery *Delî Dumrul* tureckého skladatele Sabahattina Kalendera ztvárnil titulní roli. V Praze debutoval ve Státní opeře Praha v prosinci 2006 v roli Radama (*Aida*), kterou také ztvárnil v sezoně 2006/2007 v Litevské národní opeře v Rize. O rok později při premiéře Pucciniho *Manon Lescaut* v režii Jozefa Bednárika ztvárnil roli rytíře Renata Des Grieux. Během podzimu 2009 se zúčastní japonského turné Státní opery Praha (Radames, *Aida*) i hostování souboru SOP v rakouském Salcburku v téže roli.

SERGEJ LJADOV / Otello

Host Státní opery Praha

Sergej Ljadov patří k předním sólistům Mariinského divadla v Sankt-Petěrburgu a Národního divadla v Praze. Konzervatoř Rímského-Korsakova absolvoval v roce 1991 a prvních uměleckých úspěchů dosahoval v Sanktpetěrsburské komorní opeře. V opeře Mariinského divadla působí od r. 1996 a v krátké době zde nastudoval řadu stěžejních rolí světové operní literatury jako je např. Gustav (*Maškarní ples*), Pinkerton (*Madama Butterfly*), Herodes (*Salome*), Lenskij (*Eugen Oněgin*), Lžidimítrij, Šujskij (*Boris Godunov*), Kalaf (*Turandot*), Rodolfo (*Bohéma*), Radames (*Aida*), Otello ad. Je laureátem Všesvazové pěvecké soutěže, spolupracoval s mnoha světovými operními scénami ve Finsku, Velké Británii, Japonsku, Německu, Belgii, Francii, Polsku, Švýcarsku ad. Hostoval v Metropolitní opeře v New Yorku, kde vystupoval v operách *Ruslan a Ludmila*, *Kníže Igor* a Prokofjevových *Zásnubách v klášteře*. V pražském Národním divadle nastudoval role Heřmana (*Piková dáma*), Cania (*Komedianti*), Dona José (*Carmen*), Tristana (*Tristan a Isolda*), Cavaradossiho (*Tosca*), Radama (*Aida*) a Samsona (*Samson a Dalila*). Ve Státní opeře Praha hostuje jako Radames (*Aida*) a Cavaradossi (*Tosca*).

AKTUALITY

Wolfgang Amadeus Mozart: REQUIEM

Japonské písně

23. 6. 2009 (19.00)

Sólisté: Yukiko Kinjo Šrejmová, Kateřina Jalovcová, Josef Moravec, Pavel Švingr

Orchestr a sbor SOP

Ženský sbor Haruka

Dirigent: Yu Miyadera

V provedení sólistů, orchestru a sboru Státní opery Praha zazní na závěr sezony 2008/2009 slavné Mozartovo Requiem. K domácím umělcům se přidají japonští hosté – ženský pěvecký sbor Haruka, který přednese rovněž směs japonských písní pro čtvero ročních období s názvem Furusato no Shiki, které upravil Shunichiro Genda. Písně jsou z let 1897–1947 a vyjadřují krásy japonské krajiny, kultury a lásky mezi lidmi. V Japonsku jsou tyto písně velmi populární. Dirigentské taktovky se ujme Yu Miyadera, hlavní dirigent Saitama Chuo Philharmonic Orchestra a šéfdirigent ženského pěveckého sboru Haruka Women´s Chorus. Mozartovo Requiem a Symfonii č. 25 g moll provedl s orchestrem SOP na závěr turné SOP po Japonsku 14. 11. 2007 v Saitama-shi Bunka Center v Tokiu.

SMETANOVA LITOMYŠL

Již tradičně vystoupí soubor Státní opery Praha na Mezinárodním operním festivalu Smetanova Litomyšl. V roce 2006 zde hostoval s Troškovou inscenací Dvořákovy Rusalky, která se zde setkala s nebývalým diváckým ohlasem. v loňském roce nabídl soubor Státní opery Praha festivalovým divákům tři představení, ve kterých zaznělo koncertní provedení Griegovy scénické hudby k Ibsenově dramatu *Peer Gynt* (22. 6.) a Verdiho opera *Nabucco* (23. a 24. 6. 2008). Během letošního ročníku se soubor představí ve dvou titulech na II. nádvoří Státního zámku: 30. 6. *Madama Butterfly* (Csila Boross – Butterfly, Tomáš Černý – Pinkerton, Martin Bárta – Sharpless, Suzuki – Galia Ibragimova, dirigent: Jiří Štrunc) a 1. 7. *Vivat Opereta* (Simona Procházková – Marica, Líza, Rosalinda, Jana Levicová – Manja, Orlofski, Radka Sehnoutková – Mi, Adéla, Aleš Briscein – Tassilo, Su-Čong, Eisenstein. Dirigent: František Drs.

STÁTNÍ OPERA PRAHA V ZAHRANIČÍ

TURECKO

V červnu 2009 bude Státní opera Praha na pozvání Ministerstva kultury a turistiky Turecké republiky hostovat na slavném operním festivalu v amfiteátru v Aspendos. Státní opera Praha se zde poprvé s velkým ohlasem představila v roce 2002 s inscenací Verdiho *Nabucca*.

V rámci letošního 9. ročníku Mezinárodního operního a baletního festivalu uvede ve starobylém řecko-římském divadle 23. 6. inscenaci Pucciniho *Tosky* pod širým nebem. V titulní roli se představí Anda-Louise Bogza, v dalších rolích Gianluca Zampieri (Cavaradossi), Miguelangelo Cavalcanti (Scarpia), Milan Bürger (Kostelník), Lukáš Hynek-Krämer (Angelotti), Jiří Hruška (Spoletta), Miloš Horák (Sciarrone), dirigentem bude Enrico Dovico.

JAPONSKO

Na podzim zavítá SOP již podeváté do Japonska (19. 10. – 15. 11. 2009). Japonskému publiku představí novou inscenaci opery *Aida* v režii Massima Gasparòna (rovněž výtvarník scény a kostýmů); jedná se o inscenaci z operního festivalu Sferisterio v italské Maceratě. Během téměř měsíčního zájezdu vystoupí soubor Státní opery Praha v patnácti významných městech, čtyři představení jsou plánována do slavné tokijské haly Bunka Kaikan. Titulní roli budou alternovat Anda-Louise Bogza a Jitka Svobodová, jako hosté vystoupí Michele Crider a Dimitra Theodossiou. Dalšími sólisty budou Efe Kislali, Gianluca Zampieri a Mario Malagnini (Radames), Martin Bárta a Miguelangelo Cavalcanti (Amonasro), Galia Ibragimova, Daniela Diakova a Jolana Fogašová (Amneris), Oleg Korotkov (Král a Ramfis), Lukáš Hynek-Krämer (Král), Ladislav Mlejnek (Ramfis), Dagmar Vaňkátová (Kněžka) a Jiří Hruška (Posel). Taktovky se ujme italský dirigent Giorgio Croci, jako host pořádající agentury Konzerthaus Japan se představí japonská dirigentka Tomomi Nishimoto.

SALCBURK

Během října čeká SOP rovněž hostování v Salcburku, kde operní soubor vystupuje pravidelně od roku 2005. Po uvedení inscenací oper *La traviata*, *Tosca*, *Lazebník sevillský* a *Turandot* je *Aida* již pátou inscenací Státní opery Praha, kterou představí ve Velkém festivalovém domě 10. a 11. 10. 2009. V hlavních rolích vystoupí sólisté a hosté SOP Jordanka Derilova, Mario Zhang, Miguelangelo Cavalcanti, Efe Kislali, Maida Hundeling a Galia Ibragimova. Diriguje Giorgio Croci.

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER PROJEKTU TŘI PODOBY LÁSKY

ČESKÁ TELEVIZE

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI STÁTNÍ OPERY PRAHA

ČESKÝ ROZHLAS

PRÁVO

THE PRAGUE POST

Prager Zeitung
Prager Zeitblatt
Wochenblatt für Politik • Wirtschaft • Kultur • Sport

M.I.P. d.s.
ADVERTISING

euroAWK

Instinkt

**HUDEBNÍ
ROZHLEDY**

Novinky.cz